

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, miljödomstolen, dom den 14 april 2005 i mål nr M 279-02, se bilaga A

KLAGANDE

Rolf Hermansson
Blåmusslevägen 12
311 33 Falkenberg

MOTPART

Falkenberg Energi AB, 556461-4831
311 80 Falkenberg

Ombud: Advokat Rudolf Laurin, Wistrand Advokatbyrå, Lilla Bommen 1, 411 04
Göteborg

SAKEN

Ansökan enl. miljöbalken om tillstånd till uppförande och drift av vindkraftverk

MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Miljööverdomstolen avslår Rolf Hermanssons begäran att syn skall hållas i målet.
 2. Miljööverdomstolen fastställer miljödomstolens dom.
-

YRKANDEN M.M. I MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Rolf Hermansson har överklagat miljödomstolens dom och, som han får förstås, yrkat att bullerfrågan inte skall skjutas upp under en prövotid och att som slutligt villkor i första hand skall gälla att buller från vindkraftverken som riktvärde vid bostäder inte får överskrida en ekvivalent ljudnivå om 35 dB(A) och i andra hand att ljudnivån 40 dB(A) skall gälla dygnet runt, vid alla vindhastigheter och vindriktningar. Han har vidare yrkat att Falkenberg Energi juridiskt förbinds att tillse att 40 dB(A) aldrig överskrids, att påföljden vid ett överskridande blir att anläggningen stängs till dess åtgärder genomförts och att om genomförda åtgärder ej löser problemet, krav ställs på bolaget att helt stänga och nedmontera anläggningen på bolagets bekostnad. Slutligen har Rolf Hermansson yrkat att villkor 9 skall ändras så att ingen text över huvud taget tillåts på kraftverken.

Falkenberg Energi har bestritt ändring.

Rolf Hermansson har som grund för sina yrkanden i bullerfrågan anført att det aktuella området runt Lövstaviken i allra högsta grad är ett exempel på ett område för fritidsbebyggelse och rörligt friluftsliv där naturupplevelser är en viktig faktor, och att därför ett lägre riktvärde skall gälla. Såvitt gäller villkor 9 har han anført att genom placeringen av dessa enorma vindkraftverk kommer den unika Hallandskusten att våldföras genom en kraftig miljöförstöring och en kraftigt förfulad landskaps- och havsbild, och att dessutom tillåta reklamtext i form av firmanamn skulle förstärka detta.

Falkenberg Energi har anført bland annat följande. Rolf Hermanssons fastighet är belägen bortanför samhället Sommarlust, och enligt i målet ingivna utredningar och beräkningar är hans fastighet belägen bortanför 35 dB(A)-kurvan. Sommarlust ligger dessutom omslutet av industriområden på tre sidor och är tydligt påverkat av den verksamhet som pågår i Falkenbergs hamn. Det framstår därför som uppenbart att området inte är av sådan karaktär att ett lägre begränsningsvärde än 40 dB(A) är påkallat. Rolf Hermanssons fastighet är belägen på ett sådant avstånd från vindkraftparken att någon påverkan eller störning på hans fastighet inte uppkommer till följd av text på vindkraftverken. Vidare har länsstyrelsen accepterat den av miljödomstolen valda utformningen av villkor 9.

Rolf Hermansson har begärt att syn skall hållas i målet.

MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Miljööverdomstolen, som finner att syn inte skulle tillföra något till utredningen såvitt gäller de frågor som nu skall prövas, instämmer i miljödomstolens bedömning i såväl bullerfrågan som i fråga om vilken text som skall tillåtas på vindkraftverken. Miljödomstolens dom skall därför fastställas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B
Överklagande senast den 10 februari 2006

Ulf Bjällås
Sven Bengtsson
Liselotte Rågmark
Liselott Herschend

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Ulf Bjällås, miljörådet Sven Bengtsson, hovrättsrådet Liselotte Rågmark samt tf. hovrättsassessorn Liselott Herschend, referent. Enhälligt.

SÖKANDE

Falkenberg Energi AB, 556461-4831
311 80 Falkenberg

Ombud: advokaterna Rudolf Laurin och Matilda Afzelius, Wistrand Advokatbyrå,
Lilla Bommen 1, 411 04 Göteborg

SAKEN

Ansökan enligt miljöbalken om tillstånd till uppförande och drift av vindkraftverk
samt anläggande av en pir inom Lövstaviken, Falkenbergs kommun, Hallands län

Nbo:103/104 x:6311769 y:1296461 SNI-kod: 40.1-4

DOMSLUT

Tillstånd

Miljödomstolen lämnar Falkenberg Energi AB tillstånd att inom fastigheten
Västra Gärdet 2:1 i Lövstaviken, Falkenbergs kommun,

- uppföra och driva en gruppstation för vindkraft omfattande sex vindkraftverk
med en högsta navhöjd om 67 m, och
- anlägga en ca 50 m lång pir i viken.

Tillståndet avseende piren gäller mot ägaren av Västra Gärdet 2:1 endast så länge
som nyttjanderätten till fastigheten består.

Igångsättningstid och arbetstid m.m.

Vindkraftsparken skall ha utförts och piren ha anlagts inom 5 år från det att
domen vunnit laga kraft i tillståndsdelen.

Anspråk i anledning av oförutsedda skador får framställas inom 10 år från
utgången av arbetstiden för vattenverksamheten.

Uppskjuten fråga

Miljödomstolen skjuter enligt 22 kap. 27 § miljöbalken upp frågan om villkor för
buller under en provotid. Bolaget skall utreda och senast 18 månader efter
idrifttagandet av vindkraftparken till miljödomstolen redovisa

Alster

- relationen mellan buller från kraftverken och vindgenererat bakgrundsljud vid olika vindriktningar och vindhastigheter, angivet dels sammanvägt, dels fördelat på oktavband och mätt vid bostäder som berörs av frågan om bullervillkor, samt
- det slutliga villkorsförslag som bolaget vill framställa.

Mätprogrammet skall utformas i samråd med tillsynsmyndigheten. Bolaget skall anmäla till domstolen och tillsynsmyndigheten när vindkraftparken tas i drift.

Under provotiden skall följande provisoriska villkor gälla:

- P1. Buller från vindkraftverken får som riktvärde vid bostäder och vid en vindhastighet upp till 8 m/s inte överskrida en ekvivalent ljudnivå om 40 dB(A). Överskrids nivån skall bolaget vidta åtgärder så att nivån innehålls. Begränsningen gäller dock inte då mätningar enligt mätprogrammet pågår.

Villkor

För verksamheten skall gälla följande slutliga villkor.

1. Verksamheten skall bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget har uppgivit eller åtagit sig i målet.
2. Grumlande arbeten skall begränsas intensitet, tid och rum av hänsyn till fiskerinäringen och det biologiska livet.
3. Bolaget skall i god tid innan byggnads- och anläggningsåtgärder vidtas för gruppstationen samråda med Sjöfartsverket om erforderliga åtgärder till skydd mot störningar för sjöfarten.

Efter arbetenas slut skall bolaget till Sjöfartsverket lämna de uppgifter som behövs för rättning av sjökort och nautiska publikationer.

4. Åtgärder för återställande skall vidtas vid en nedläggning av vindkraftparken. Tillsynsmyndigheten får besluta i vilken omfattning vindkraftparken skall tas

bort och vilka övriga åtgärder som krävs för att återställa området i så nära ursprungligt skick som möjligt.

5. Vindkraftverken skall förses med hindermarkering enligt anvisningar från sjöfarts-, försvars- och luftfartsmyndigheterna.
6. Kontroll skall ske av verksamheten från miljöskyddssynpunkt. Om tillsynsmyndigheten begär det skall bolaget upprätta förslag till kontrollprogram som skall ges in till myndigheten inom tid som den bestämmer.
7. Behållare innehållande olja skall förses med läckageskydd.
8. Kraftverket nr 2 skall förses med säkerhetsanordningar som stänger verket vid risk för iskast från rotorbladen.
9. Endast ägarens, verksamhetsutövarens och tillverkarens namn eller firma får anges via text på vindkraftverken. Andra reklamordningar får inte anbringas på vindkraftverken.
10. Den faktiska skuggbildningen p.g.a. vindkraftverken får inte överskrida 8 timmar per kalenderår inom befintliga uteplatser eller, om sådana saknas, inom ett område om 5x5 m intill beskuggade bostadshus. Om denna tid överskrids eller kan förväntas överskridas skall bolaget i samråd med tillsynsmyndigheten vidta åtgärder så att tiden kan hållas.

Miljödomstolen överlåter enligt 22 kap. 25 § 3 st. miljöbalken åt tillsynsmyndigheten att fastställa villkor om

- D1. hantering av förorenade massor i samband med anläggningsarbetena,
- D2. återställningsåtgärder efter det att driften av ett eller flera vindkraftverk har upphört, och
- D3. försiktighetsmått avseende arbeten i vatten.

Övriga frågor

Miljödomstolen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen.

Prövningsavgiften fastställs till 70 000 kr.

Tillståndet får tas i anspråk utan hinder av att domen inte vunnit laga kraft.

ANSÖKAN

Falkenberg Energi AB ("bolaget") har

- ansökt om tillstånd enligt miljöbalken att inom Lövstaviken, Falkenbergs kommun uppföra en gruppstation för vindkraft omfattande sex vindkraftverk med en högsta navhöjd om 67 meter, och
- ansökt om att få uppföra en ca 50 meter lång pir i Lövstaviken samt utföra de arbeten i vatten som krävs för uppförandet.

Bolaget har vidare begärt

- att den tid inom vilken arbetena för vattenverksamheten skall vara utförda fastställs till 5 år från det att domen vunnit laga kraft,
- att tiden för anmälan av anspråk på ersättning för oförutsedd skada fastställs till 10 år från utgången av arbetstiden, och
- att domstolen förordnar att dom skall gälla omedelbart.

TIDIGARE HANDLÄGGNING M M

Ansökan gäller verksamhet som skall tillåtlighetsprövas enligt 17 kap. miljöbalken. Miljödomstolen överlämnade tillåtlighetsfrågan till regeringens prövning i yttrande den 1 december 2003. För en närmare redogörelse för omgivningsförhållanden och genomförda utredningar hänvisar domstolen till yttrandet.

Regeringen tillät verksamheten genom beslut den 9 december 2004, dnr M2003/3748/F/M. Beslutet lyder:

Regeringens beslut

Regeringen tillåter vid prövning enligt 17 kap. miljöbalken en gruppstation för vindkraft omfattande sex vindkraftverk med en högsta navhöjd av 67 m på fastigheten Västra Gärdet 2:1 vid Lövstaviken i Falkenbergs kommun.

Regeringen överlämnar ärendet till Vänersborgs tingsrätt, miljödomstolen för fortsatt prövning av Falkenberg Energi AB:s ansökan om tillstånd enligt miljöbalken.

Ärendet

Falkenberg Energi AB (bolaget), som ägs av Falkenbergs kommun, har ansökt hos Vänersborgs tingsrätt, miljödomstolen, om tillstånd enligt miljöbalken att anlägga en gruppstation för vindkraft vid Lövstaviken i Falkenbergs kommun. Miljödomstolen har med ett eget yttrande överlämnat frågan om verksamhetens tillåtlighet till regeringens avgörande.

Ansökan avser sex vindkraftverk med en sammanlagd uteffekt om 11 MW och en årlig elproduktion om ca 28 GWh. Fem av verken planeras för 67 m i navhöjd och 80 m i rotordiameter. Det sjätte vindkraftverket är mindre och finns redan i området. Bolaget avser att samtidigt anlägga en pir ut i Lövstaviken för att placera ett av verken på den.

Av bolagets utredning framgår följande:

Platsen för den föreslagna lokaliseringen utgörs av en avslutad avfallsdeponi i ett utfyllt havsområde. Inom området finns tre vindkraftverk, varav ett kommer att flyttas och ingå i den planerade gruppstationen medan övriga två monteras ner. Området ligger i anslutning till Falkenbergs hamn och ca 2 km från stadens centrum. Avståndet till närmaste fritidsbebyggelse vid Stafsinge strand är drygt 600 m. En småbåtshamn finns drygt 100 m från området. I gällande detaljplan är området avsatt för vindkraft.

Bolaget har utrett alternativa lokaliseringar av gruppstationen och bedömt att Lövstaviken är den bästa platsen med hänsyn till att området redan är exploaterat för vindkraft och även är påverkat av hamn- och industriverksamhet.

Bolaget har bedömt att verksamheten med lämpliga skyddsåtgärder kommer att påverka omgivningen endast obetydligt. Vid maximal produktion i gruppstationen kan, enligt bolaget, ljudnivåer något över 40 dBA uppkomma i den närmast belägna fritidsbebyggelsen.

Miljödomstolens yttrande m. m.

Miljödomstolen, som har tillstyrkt att regeringen tillåter verksamheten, har anfört följande:

Verkens påverkan på motstående intressen kan inte förväntas gå utöver vad som bör tålas. Det lokaliseringalternativ som i första hand bör jämföras med Lövstaviken är totalt sett inte bättre. Anläggningsarbeten för piren kan inte förväntas medföra några skador av betydelse på miljön vid Lövstaviken.

Länsstyrelsen och Falkenbergs kommun har tillstyrkt bolagets ansökan. Sjöfartsverket har inte haft någon erinran. Naturvårdsverket har avstyrkt bolagets ansökan med hänsyn till bullerstörningar i angränsande fritidsbebyggelse. Verket har ansett att ljudnivån där inte bör tillåtas överskrida 40 dBA.

Stafsinge strands samfällighetsförening, Skogstorps Stafsinge strandskyddsförening, Lövestavikens båtförening och flera enskilda har framfört kritik mot etableringen bl.a. med hänsyn till risken för bullerstörningar.

Bolaget har i en skrivelse till regeringen angett att en generell begränsning av ljudnivån till 40 dBA skulle innebära en effektförlust. Bolaget har därför föreslagit att en högre ljudnivå skall tillåtas under dag- och kvällstid samt har åtagit sig att begränsa effektuttaget vid de vindförhållanden som mest påverkar fritidsbebyggelsen.

Skälen för regeringens beslut

Hallands kustområde omfattas av hushållningsbestämmelserna i 4 kap. miljöbalken. Detta innebär att exploateringsföretag endast får komma till stånd om de inte påtagligt skadar områdets natur- och kulturvärden. Platsen för den planerade gruppstationen är en nedlagd avfallsdeponi som sedan länge är exploaterad för vindkraft. Inga opåverkade markområden kommer att tas i anspråk. I ärendet har inget framkommit som visar att det skulle föreligga hinder enligt 4 kap. miljöbalken mot den planerade verksamheten.

Även i övrigt är den planerade verksamheten enligt regeringens bedömning förenlig med bestämmelserna i miljöbalken och med vad som i övrigt skall beaktas vid tillåtighetsprövningen. Verksamheten bör därför tillåtas. Vid den fortsatta tillståndsprövningen bedömer miljödomstolen vilka villkor som behövs för verksamheten som t.ex. bullerbegränsningar. Naturvårdsverkets riktvärden för nyetablerad verksamhet bör vara vägledande för villkor om externt buller.

I domen refererar miljödomstolen endast de delar av ansökan och ingivna synpunkter som har betydelse för prövningen av återstående frågor i målet.

BESKRIVNING AV VERKSAMHETEN

Läget för den ansökta verksamheten framgår av översiktskarta, aktbil. 10, och av karta, figur 11 i kompletterande miljökonsekvensbeskrivning, aktbil. 32.

I det följande numreras de enskilda kraftverken i enlighet med figur 2.2 på s. 5 i den tekniska beskrivningen, aktbil. 4.

Bolaget har anfört bl.a. följande.

Teknisk beskrivning

Vindkraftverken kommer att placeras i anslutning till Bolagets befintliga vindkraftverk inom området. Fem av vindkraftverken, på cirka 2 MW vardera, kommer att upphandlas. Det sjätte vindkraftverket, som flyttas från nuvarande placering inom Lövstaviken, har en uteffekt på 600 kW. Den producerade energin beräknas sammanlagt att uppgå till cirka 28 GWh/normalår. Två befintliga verk på 225 kW kommer att avlägsnas från området.

Två olika typer av grundläggningar kommer att göras, pålning respektive grundläggning genom standardfundament. Val av grundläggning beror på markens beskaffenhet vid den aktuella placeringen.

Avseende vindkraftverkens konstruktion kan nämnas att tornen kommer att förses med korrosionsskydd och tätas för att skydda den invändiga konstruktionen mot saltvatten och fukt. Kraftverken består av fundament, torn, rotor och maskinhus. Vindkraftverken planeras att ha en navhöjd, mätt från marknivån, resp. maximal rotordiameter på ca 67 resp. 80 m för 2 MW-verken och 40 m resp. 42 m för 600 kW-verket.

Vindkraftverken är konstruerade och tillverkade för 20 års drift. Vissa delar, som exempelvis fundament och torn, har sannolikt längre livslängd och kan nyttjas som stomme i en eventuell ny anläggning.

Vid avveckling av parken kommer vindkraftverken och fundamenten att monteras ner och tas bort om detta befinns vara den miljömässigt lämpligaste åtgärden.

Uppförande av vindkraftparken planeras ske så snart detta är praktiskt möjligt. Vindkraftverken kommer att uppföras ett i taget och den aktiva arbetstiden beräknas till någon månad per vindkraftverk.

Bolaget ansöker vidare om att få uppföra en pir på högst 50 m längd ut från Lövstaviken på vilken ett av vindkraftverken kommer att placeras. Piren kommer att vara cirka 21 meter bred längst ut och cirka 20 meter bred vid

landanslutningen. Piren kommer i första hand att byggas av skrotsten från närbelägna bergtäkter. Den del av piren som befinner sig under vindkraftverket kommer att bestå av en kärna med bergkross (0-150 mm), som skyddas med ett lager blockstensfyllning (300-700 mm) och materialskiljande geotextil. Övrig del av piren, som inte utsätts för samma påfrestning, består av blockstensfyllning (300-700 mm). Utförandet framgår av ritningar i bilaga 5 till den tekniska beskrivningen.

Uppförandet av piren beräknas till cirka en månad. Bolaget strävar efter att uppföra piren under den tid då den marinbiologiska aktiviteten är som lägst, dvs. under höst-vinter.

Under arbetstiden kommer tillgängligheten till området att vara begränsad.

Omgivningsbeskrivning, fysiska förhållanden och planfrågor

Platsen för vindkraftparken utgörs av Lövstavikens avfallsdeponi som är ett utfyllt havsområde.

De nordligaste delarna av området fylldes ut på sextio- och sjuttiotalen och de sydligaste delarna fylldes ut på åttio- och nittiotalen. På deponin har hushållsavfall, grovavfall, industriavfall med mera deponerats. Under deponins sista år deponerades endast schaktmassor, betong samt annat inert avfall. Deponin avslutades i slutet av nittioåret då efterbehandling av området påbörjades.

I anslutning till deponin finns en hamnbassäng. Längst in i hamnbassängen ligger en småbåtshamn där Lövstavikens båtförening har sin verksamhet. Söder om det aktuella området sker lastning och lossning vid kajerna i Falkenbergs yttre hamn.

Genom hamnbassängen går en smal muddrad ränna in till småbåtshamnen. Nordväst om rännan ligger ett grundområde där piren och ett av de nya vindkraftverken planeras att placeras.

Piren avses att placeras i viken, utanför inseglingsrännan till småbåtshamnen, i ett område av yttre hamnbassängen där djupet är cirka 1-2 meter djupt.

Avståndet till närmaste bostäder, sommarstugeområdet Sommarlust vid Stafsingen strand norr om Lövstaviken, är 640 m. Därnäst i avstånd kommer Västra Gärdet öster om Lövstaviken.

Dominerande vindriktning är västsydväst till väst.

I gällande detaljplan är området avsatt för vindkraft. Planen innehåller vidare bestämmelser om buller, säkerhetsavstånd med mera. Detaljplanen medger sex vindkraftverk, varav fem verk med effekten cirka 2 MW vardera samt ett verk med effekten 600 kW.

Valet av platser för verken har skett med utgångspunkt från genomförda geotekniska undersökningar och krav på erforderligt avstånd mellan verken för att uppnå god verkningsgrad. Bolaget har låtit genomföra en geoteknisk förstudie (bilaga 4 till miljökonsekvensbeskrivningen, aktbil. 15). I förstudien fastställs att det för vindkraftverken 1, 4 och 6 finns erforderliga utredningar för att kunna föreslå lämplig grundläggning. Vindkraftverket på piren (nr 5) placeras på en fyllning med bergkross och pålas. Syftet med piren är att utgöra fundament för vindkraftverket. Erforderlig stabilitet kommer därför att uppnås.

För vindkraftverken 2 och 3 behövs ytterligare geotekniska utredningar innan slutligt val av fundament väljs. Sådan ytterligare geoteknisk undersökning för att genomföra en säker vindkraftbyggnad avser bolaget att utföra när val av fabrikat jämte upphandling av vindkraftverk är avslutad. /.../ Bolaget kommer att under projektets gång att nära samråda nära med FAVRAB avseende grundläggningsfrågorna.

Viss ökad risk för påverkan från deponin kan eventuellt föreligga under byggtiden. Genom att hantera länshållningsvatten inom deponin samt omhänderta

överskottsmassor bedöms risken för påverkan i omgivningen i samband med vindkraftutbyggnaden vara mycket liten.

Vid schaktning för fundament och liknande kommer deponins skydds- och tätskikt att påverkas. Då dessa arbeten är slutförda kommer skydds- och tätskikt snarast återställas i ursprungligt skick för att förhindra att ökad infiltration och därmed ökad lakvattenbildning uppstår. Arbetet med att lägga ut skydds- och tätskikt pågår och bedöms vara färdigt 2005-2006.

Buller

Vindkraftverk avger dels aerodynamiskt ljud från rotorbladen, dels mekaniskt ljud, det senare dock främst från äldre verk. Svischande ljud hörs inte vid normal vind. Vindhastigheten är viktig för bullerupplevelsen från vindkraftverk. Ljudet kan påverkas genom drift-, varvtals- och bladvinkeländringar.

I normala fall maskeras vindkraftsljudet av annat ljud vid vindhastigheter över 8 m/s och de naturliga bakgrundsljuden överröstar allt vid 15 m/s eller högre. Rotorbladens hastighet ökar inte vid vindhastighet över 8 m/s. Rotorbladen på de olika verken kommer aldrig att snurra i fas. Lövstaviken ligger i detaljplanelagt industriområde och är inte en ostörd miljö.

Bolaget har låtit utföra flera bullerutredningar. Resultaten presenteras bl.a. i underbilaga 2 till aktbil. 30. Beräkningarna visar att den beräknade ljudnivån ligger under 40 dB(A) vid bostadsområdena Stafsinge strand och Västra Gärdet.

Genom styrning av vindkraftverken kan effekten regleras för att ge maximal produktion. Maximal produktion kan innebära högre ljudemission än vad som ovan beräknats. Bolaget har låtit genomföra beräkningar som visar ljudet vid maximal effekt. Beräkningarna presenteras bl.a. i aktbil. 186.

Vid den högsta effektkurvan blir immissionen för Stafsinge strand 41,8 dB(A), för Västra Gärdet 40,4 dB(A) och för Vin & Sprits gamla lokaler 42,1 dB(A). Även med denna effektkurva ligger således ljudnivån i de tre beräkningpunkterna

mellan 2,9 och 4,6 dB(A) under riktvärdet 45 dB(A) kvällstid för bostäder m.m., samt ytterligare 5 dB(A) under riktvärdet 50 dB(A) dagtid för bostäder m.m.

Bolaget har utrett frågan om infraljud och hörbara tonkomponenter från anläggningen. Det har visats att på de avstånd som nu är aktuella är dessa ljud på så låga nivåer att de är helt utan betydelse ur störningssynpunkt för människor. Några ytterligare regleringar i denna del är således inte påkallade.

Tidigare praxis angående vindkraftbuller bygger på äldre tekniska förhållanden, där mekaniska ljud bidrog till den samlade bullerstörningen. Med dagens kraftverk uppkommer inte sådana ljudkomponenter av någon betydelse. Skälet att begränsa bullerimmissionen till 40 dB(A) under hela dygnet har därmed fallit bort. Som anförts i det föregående kommer dessutom det naturliga bakgrundsljudet att maskera bullret från kraftverken. Kraftverken ligger så till i förhållande till bostäderna att vind- och vågbrus alltid kommer att överrösta vindkraftsljudet vid vindriktningar då det ljudet i sig kan uppgå till nivåer som inte borde tolereras.

Om bolagets förstahandsyrkande i bullerfrågan inte kan bifallas finns det två alternativa sätt att villkora bullerfrågan, antingen som 40 dB(A) hela dygnet vid en vindhastighet upp till 8 m/s eller som 40 dB(A) hela dygnet utan precisering av vindstyrka.

Med bolagets yrkade bullervillkor beräknas produktionen till 29 880 MWh/år. I alternativet 40 dB(A) upp till 8 m/s blir produktionsminskningen knappt 600 MWh/år pga den nödvändiga strypningen av effekten. Detta ger en värdeförlust på knappt 350 000 kr/år. I det andra alternativet blir produktionsbortfallet ytterligare 500-600 MWh/år.

Bolaget har låtit spela in bakgrundsljud m.m. under perioden den 21 januari 2005 till den 31 januari 2005 vid Stafsinge strand, där en mikrofon har anbringats på en husvägg. Vid huvudförhandlingen spelades upp dels det inspelade

bakgrundsljudet, dels ljud från befintliga vindkraftverk och dels en mixning av dessa ljud.

Skuggning

Vindkraftparken kommer att ge upphov till skuggutbredning i närområdet. Beräkningar, som presenteras bl.a. i aktbil. 186, visar att småbåtshamnen har de flesta skuggtimmarna men att dessa kommer att märkas främst under januari – mars och september – december. Viss skuggning kan även förväntas vid Stafsinge strand och Västra Gärdet. Även här är påverkan störst under vinterhalvåret och antalet skuggtimmar i dessa områden var enligt beräkningarna betydligt färre än för småbåtshamnen. Vid Vin & Sprints före detta lokaler (hamninloppets södra del) bedöms skuggor uppstå under sommarhalvåret dock främst under kvällstid. Jämfört med nollalternativet bedöms inverkan endast öka marginellt.

Olycksrisker

Olycksriskerna kring vindkraftparken bedöms små. Vid haveri kan dock turbinblad eller del av turbinblad lossna, torn kan välta och vintertid kan is som släpper från bladen slungas iväg från de roterande bladen. Risken för haverier är störst vid hård vind samt vinterväderlek. Risken för olyckor beaktas vid upphandling, konstruktion och anläggning.

Iskast kan uppstå inom ett område motsvarande rotorbladens svepområde, i detta fall en radie av 40 m. Säkerhetsavstånd 110 m har angivits i detaljplanen.

Vindkraftverket närmast småbåtshamnen, avses utrustas med isdetektorer som automatiskt stoppar driften om isbeläggning uppstår.

Övriga olycksrisker, såsom brand, åsknedslag eller vältnings, bedöms som små.

Viss risk för utsläpp av deponigas kan temporärt förekomma när schakt för fundament grävs. Deponins ytskikt återställs och täcker fundamenten när de är anlagda och innesluter deponin på samma sätt som före schaktningen.

Skyddsåtgärder

Sammanfattningsvis avser Bolaget att vidta bl. a. följande skyddsåtgärder för att begränsa påverkan från verksamheten.

- Fundamenten kommer att utformas för bästa säkerhet vid drift av vindkraftparken.
- Lämpliga åtgärder för att begränsa spridning av sediment vid anläggningsarbeten kommer att vidtas där detta bedöms miljömässigt motiverat.
- Vindkraftverken kommer att hindermarkeras för sjö- och luftfart.
- Läckageskydd och uppsamlingskärl för oljeprodukter kommer att installeras där det är motiverat.
- Bolaget väljer växelströmsöverföring med skärmade kablar av den standard som används i befintligt eldistributionssystem.
- Rotorbladen kommer att antireflexbehandlas för att motverka ljusreflexer.
- Vindkraftverken kommer att dimensioneras så de klarar förekommande vindstyrkor för att på så sätt minska risken för haverier.
- Vindkraftverken utförs regleringsbara så att bulleremissionerna vid behov kan begränsas.
- Vindkraftverken kommer i förekommande fall förses med isdetektorer och automatstopp.
- Vid eventuella störningar för radio- och TV-kommunikation kommer dessa åtgärdas genom exempelvis justering av antennlägen.

Kontroll

I enlighet med vad som beskrivits ovan sker kontroll av verksamheten inom ramen för Bolagets miljöledningssystem. Denna kontroll kompletteras med föreskrifter enligt det kontrollprogram som Bolaget avser att utarbeta i samråd med tillsynsmyndigheten och som senare skall fastställas av tillsynsmyndigheten. Kontrollprogrammet och miljöledningssystemet, vilka båda revideras löpande, bidrar till att Bolaget uppfyller de krav på egenkontroll som åligger verksamhetsutövare.

Bolaget har idag ett kontrollprogram för de befintliga vindkraftverken inom Lövstaviken. Bolaget avser att omarbeta detta kontrollprogram, så det även omfattar de nya vindkraftverken, innan anläggningen tas i drift.

Villkorsförslag

Bolaget föreslår följande villkor för ett tillstånd.

1. Verksamheten skall bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden har åtagit sig.
2. Grumlande arbeten skall begränsas i intensitet, tid och rum av hänsyn till fiskerinäringen och det biologiska livet.
3. Bolaget skall i god tid innan byggnads- och anläggningsåtgärder vidtas för gruppstationen samråda med Sjöfartsverket och Kustbevakningen om erforderliga åtgärder till skydd mot störningar för sjöfarten.
4. Åtgärder för återställande skall vidtas vid en nedläggning av vindkraftparken. Tillsynsmyndigheten får besluta i vilken omfattning vindkraftparken skall tas bort och vilka övriga åtgärder som krävs för att återställa området i så nära ursprungligt skick som möjligt.
5. Vindkraftverken skall förses med hindermarkering enligt anvisningar från sjö-, försvars- och luftfartsmyndigheterna.
6. För verksamheten skall finnas ett kontrollprogram, som möjliggör bedömning av om villkoren följs. I kontrollprogrammet skall anges mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder. Kontrollprogram skall lämnas in till tillsynsmyndigheten för godkännande.
7. Behållare innehållande olja skall förses med läckageskydd.

8. Buller från vindkraftverken får vid bostäder vid en vindhastighet upp till 8 m/s på 10 meters höjd inte överskrida följande ekvivalenta ljudnivå.
- 45 dB(A) under vardagar (dagtid kl. 07 – 18)
 - 40 dB(A) nattetid (kl. 22 -07)
 - 45 dB(A) under övrig tid

Om dessa nivåer överskrids skall verksamhetsutövaren vidta åtgärder så att nivåerna innehålls.

I andra hand yrkas att bullerbegränsningen skall vara 40 dB(A) under hela dygnet vid en vindhastighet upp till 8 m/s och, om heller detta kan bifallas, 40 dB(A) under hela dygnet utan specifikation av vindhastighet.

9. Endast ägarens, verksamhetsutövarens, tillverkarens eller andra i projektet inblandade parter namn får anges via text på vindkraftverken. Andra reklamannonser får inte anbringas på vindkraftverken.
10. Den faktiska skuggbildningen p.g.a. vindkraftverken vid störningskänsliga platser i anslutning till bostäder får inte överskrida åtta timmar per kalenderår. Om denna tid överskrids eller kan förväntas överskridas skall åtgärder vidtas i samråd med tillsynsmyndigheten.

Miljödomstolen överlåter åt tillsynsmyndigheten att därutöver vid behov föreskriva om följande.

- D1 Fastställande av kontrollprogram.
- D2 I vilken omfattning vindkraftsparken skall tas bort och vilka övriga åtgärder som krävs för att återställa området i så nära ursprungligt skick som möjligt.
- D3 Försiktighetsmått avseende arbeten i vatten.

Verkställighetstillstånd

Regeringen har bedömt anläggningen tillåtlig. Etableringen kräver omfattande förberedelsearbeten; upphandlingen har inletts. Det är angeläget att bolaget får komma igång med dessa förberedelser och med vindkraftproduktion. En eventuell

prövning i Miljööverdomstolen kan medföra omfattande dröjsmål. Verksamheten ger inte någon betydande påverkan på omgivningen.

MOTSTÅENDE INTRESSEN

Naturvårdsverket har anfört följande.

Verket lämnar enbart yttrande angående sökandens förslag till villkor 8 för ljud från vindkraftsparken.

Miljööverdomstolen har både i dom 2003-03-07 i mål M 9282-02 (Motala kommun) och i dom 04-07-05 i mål M 9178-02 (Lunds och Eslövs Kommuner) angivit som villkor att buller från vindkraftverk under hela dygnet inte får överskrida ekvivalent ljudnivå 40 dB(A) vid bostäder. Om dessa nivåer överskrids skall verksamhetsutövaren vidta åtgärder så att nivåerna innehålls.

Enligt Naturvårdsverkets uppfattning bör sökandens förslag till bullervillkor inte accepteras, särskilt som sommarstugeområdet Sommarlust ligger i nära anslutning till ett industriområde och därmed redan är utsatt för störningar. Värdet 40dB(A) vid bostäder bör i enlighet med gällande praxis avse hela dygnet.

Sjöfartsverket har anfört bl.a. följande.

Sjöfartsverket bedömer ärenden ur sjösäkerhets- och sjötrafiksynpunkt och vill påminna om att bl.a. följande gäller vid etablering av vindkraftverk:

- Vindkraftverk som syns från havet betraktar Sjöfartsverket som strandbaserad vindkraft.
- Risk för förväxling med sjösäkerhetsanordning skall utredas och vid behov undanröjas.
- Sjöfartsverket kan med stöd av Sjötrafikförordningen, 3 kap 4 § hävda att vindkraftsoperatör omedelbart skall vidta åtgärder om vindkraftverken anordnats så att sjöfarten riskerar att vilseledas.

- Vindkraftverkens positioner skall efter etablering skickas in till Sjöfartsverket, Västkustens sjötrafikområde. Positioner skall anges i enlighet med WGS 84 och med minst tre decimalers noggrannhet.

Länsstyrelsen i Hallands län har anfört bl.a. följande.

Genom att vindkraftverken kommer att vara belägna ute vid havet blir dessa synliga på stort avstånd från såväl havet som strandzonen. Då många människor, såväl boende som de som befinner sig till havs eller på stranden (det rörliga friluftslivet), kommer således att se vindkraftverken. Det är från estetisk synpunkt viktigt att vindkraftgruppen upplevs som "ren", enhetlig och utan påträngande reklam. Olika reklamtext inom gruppen skapar ett splittrat synintryck och motverkar enhetligheten. För att begränsa påverkan på landskapsbilden bör därför som villkor gälla att reklamtext eller andra reklamannonser inte får anbringas på vindkraftverken.

Länsstyrelsen konstaterar att normalt ställs som villkor för etablering av vindkraftverk att den ekvivalenta ljudnivån utomhus vid bostäder p.g.a. vindkraftverken inte får överstiga 40 dB(A). Om ljudet från vindkraftverken innehåller hörbara tonkomponenter skall värdet begränsas till 35 dB(A).

Detta gäller således under hela dygnet såväl vardag som helgdag. Länsstyrelsen anser inte att skäl föreligger att medge andra begränsningsvärden för buller från vindkraftverken.

Det är viktigt att ljudsituationen inte försämras. Det bor och rör sig mycket folk vid havet. Regeringen har hänvisat till att "Naturvårdsverkets riktlinjer för nyetablerad verksamhet bör vara vägledande för villkor om externt buller" vilket bör ses som en fingervisning och väga tungt. Enligt tidigare domar har föreskrivits att 40 dB(A) ska gälla hela dygnet. Det är svårt att begränsa villkoret till att gälla vid en viss vindstyrka då det är svårt att hitta just den rätta tidpunkten för att mäta och kontrollera vid en viss vindstyrka.

Vid soliga väderförhållanden och lågt solstånd kan vindkraftsgruppen medföra skuggor vid störningskänsliga platser vid bebyggelsen. Den faktiska skuggbildningen vid störningskänsliga platser i anslutning till bostäder bör inte få överstiga åtta timmar per kalenderår. Om denna tid överskrids eller kan förväntas överskridas skall åtgärder snarast vidtas i samråd med tillsynsmyndigheten.

Länsstyrelsen anser att som villkor för tillståndet bör bl.a. följande gälla.

1. Anläggningen skall uppföras och drivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget redovisat i ansökningshandlingarna eller i övrigt angett eller åtagit sig i ärendet.
2. Reklamtext eller andra reklamanordningar får inte anbringas på vindkraftverken.
3. Den ekvivalenta ljudnivån utomhus vid bostäder får på grund av bolagets vindkraftverk inte överstiga 40 dB(A). Om ljudet från vindkraftverken innehåller hörbara tonkomponenter får den ekvivalenta ljudnivån inte överstiga 35 dB(A).
4. Den faktiska skuggbildningen p.g.a. vindkraftverken vid störningskänsliga platser i anslutning till bostäder får inte överstiga åtta timmar per kalenderår. Om denna tid överskrids eller kan förväntas överskridas skall åtgärder snarast vidtas i samråd med tillsynsmyndigheten.
5. Kontroll skall ske av verksamheten från miljöskyddssynpunkt. Om tillsynsmyndigheten begär det skall bolaget upprätta förslag till kontrollprogram som skall inges till tillsynsmyndigheten inom tid som myndigheten bestämmer.
6. När verksamheten, dvs. driften av ett eller flera vindkraftverk, slutligt upphör skall bolaget skriftligen meddela tillsynsmyndigheten tidpunkten för detta. Inom sex månader från den meddelade tidpunkten skall bolaget till tillsynsmyndigheten redovisa en plan för hur och inom vilken tid vindkraftverket/en skall nedmonteras och omhändertas samt hur markområdet skall återställas. Planen skall godkännas av tillsynsmyndigheten.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Falkenbergs kommun har anfört bl.a. följande.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden tillstyrker sökt tillstånd under förutsättning att bolaget vidtar de försiktighetsmått som krävs dels för att klara riktvärdena för buller och dels för att klara säkerhetsaspekterna gällande iskast från turbinblad.

Bolaget har redovisat att vindkraftverken kan regleras olika för att ge maximal produktion. Vid maximal produktion får man en högre ljudnivå och klarar inte riktvärdet 40 dB(A) nattetid utan överskrider det med mellan 0,4 och 2,1 dB(A). Miljö- och hälsoskyddsnämnden uppfattar det så att man som en skyddsåtgärd kan sänka produktionen vid de tillfällen då ett överskridande riskeras och därmed klara riktvärdet.

När det gäller säkerhetsaspekterna så får isdetektorer som automatiskt stoppar driften vid isbeläggning installeras på verket närmast småbåtshamnen.

Skogstorps-Stafsinge strandskyddsförening och **Gun Olsson** har anfört bl.a. följande.

På sidan 2, andra stycket, i regeringsbeslutet noteras det att området (Lövstaviken) redan är exploaterat för vindkraft. Det bör dock nämnas att området i fråga är ojämförligt mer exploaterat för turism, rekreation och fritidsverksamhet än vad det är exploaterat för vindkraft. Friluftslivet gjorde sitt intåg i området redan i början på 1900 talet. Vindkraften kom till området först i slutet av 1900 talet. För övrigt är det riktigt att en hel del störande industrier och tunga trafikstråk lokaliserats till området kring Lövstaviken. Och därför har Naturvårdsverket också gjort det påpekandet att fritidsbebyggelsen i området redan är så pass belastad av störande inslag att någon ytterligare försämring ej är tillräddlig.

Det bör också noteras att området redan är störningstestat för vindkraft. 1992 byggdes det sex vindkraftverk i området. På grund av alltför stora störningar fick tre verk monteras ner. Men detta förbigås med tystnad. Då var storleken på verken 225 kW. Nu är storleken 2.000 kW.

I det 6:e stycket på sidan 2 står det att Naturvårdsverket ansett att ljudnivån inte bör tillåtas överskrida 40 dBA. Men detta är inte hela sanningen. Naturvårdsverket skriver också att i känsliga lägen bör lägre värden än 40 dBA eftersträvas och att sommarstugeområdet Sommarlust just är ett känsligt område på grund av redan befintliga störningar (Naturvårdsverkets yttrande av 2003-07-03 dnr 382 6108 03). Det bör också noteras att Naturvårdsverket talar om bostäder, men Sommarlust är en genuin fritidsbebyggelse, som ligger i ett rekreationsområde, där utomhusvistelse är av fundamental betydelse. Sommarlust har ca 160 ganska nybyggda sommarstugor, som representerar ett marknadsvärde av ca 500.000 kr per styck. Därtill är det välordnat i området med diverse anordningar för utomhusaktiviteter, t ex en välskött badstrand, en mindre fotbollsplan, lekplatser, flera bouleanor, sommardansbana m m.

I första stycket på sidan 3 står det att inget framkommit som visar att det skulle föreligga hinder enligt 4 kap. miljöbalken mot den planerade verksamheten. Men här anser jag att påståendet brister grovt i saklighet, eftersom det i miljöbalken kap. 4, § 2, sägs, att i Hallands kustområde skall turismens och friluftslivets intressen särskilt beaktas, och att detta skall gälla i särskilt hög grad för det rörliga friluftslivet.

Att bygga en stor vindkraftpark mitt i rekreationsområde är naturligtvis inte bara en kränkning av nämnda paragraf utan därtill ytterst makabert. Och ännu mer makabert blir det, när man erinrar sig miljöbalkens betoning av att det främst är det rörliga friluftslivet som skall beaktas. I Lövstaviken representeras det rörliga friluftslivet i första hand av en hamn för fritids- och gästbåtar. I fritidshamnen finns det 225 fritidsbåtar + gästbåtar i varierande antal. Hamnen är alltså inlagd på sjökortet som gästhamn. I området finns det därtill ett hundratal mindre sjöbodar, en förvaltningsbyggnad samt två stora förvaringshallar för båtar m m. Under större delen av året vistas många människor i hamnområdet och det är fullt av liv och rörelse där. I området för fritidshamnen kommer ljudnivån att ligga på ca 55 dBA. Detta är ett överskridande av riktvärdet flera gånger om. Riktvärdet för skuggbildning är 8 timmar per år. Skuggbildningen i fritidshamnen kommer att ligga på 58 - 412 timmar per år. Enligt Boverket bör säkerhetsavståndet vara

minst 310 meter. I båthamnen rör det sig om ca 100 meter. Detta är bara några data, som hämtats ur underlaget i ärendet. Det är ju alldeles uppenbart att detta inte är förenligt med vad miljöbalken säger. Det är inte heller förenligt med regeringens påpekande om att Naturvårdsverkets riktvärden bör följas.

I sista stycket på sidan 3 står det att Naturvårdsverkets riktvärden för externt buller bör vara vägledande. Det nämns inget om övriga riktvärden. Men detta uppfattar jag som ett förbiseende. Regeringen kan naturligtvis inte mena att övriga riktvärden skall negligeras. Eftersom det här rör sig om fritidsbebyggelse och en registrerad gästhamn, som är i snabb utveckling, och som kan ha flera hundra gästnätter per år, bör riktvärdet för buller vara 35 dBA. Jag anser att utifrån ett nyktert perspektiv är Sommarlust ett genuint friluftsliv- och rekreativområde med stor fritidsbebyggelse och betydande anordningar för det rörliga friluftslivet. Områdets historia, karaktär, användningssätt, bygglovens utformning m m talar klart för detta. Att påstå något annat är ren advokatyri, som enbart syftar till att kringgå Naturvårdsverkets riktvärden för buller.

Genomläsningen av aktbilaga 174 har väckt djupa olustkänslor. Förslaget till slutliga villkor visar varken respekt för rekommenderade riktvärden eller hänsyn till de verksamheter, som funnits i området i snart 100 år. Hamnen för fritidsbåtar, som driver en omfattande verksamhet av både rekreativ och social natur, och som MB säger sig särskilt värna om, nämns inte ens. Av aktbilagan verkar det som om den inte finns. Riktvärden för skuggbildning och säkerhetsavstånd lämnas också därhän. För mig verkar det också övermodigt att påbörja upphandlingen, innan villkoren är fastställda.

Självklart förväntar de sig att villkoren kommer att ligga i linje med miljöbalkens intentioner och att riktvärdena är förenliga med Naturvårdsverkets och Boverkets rekommendationer, så att de rekreativa förutsättningarna i kommunfullmäktige för ytterligare behandling. Detta tyder på stor tveksamhet och vanda inför beslutet. Det kan också tyda på att regeringen insåg det makabra i att placera en stor vindkraftspark i ett gammalt och väl etablerat rekreativområde, som rymmer både rörligt och stationärt friluftsliv. Mot den här bakgrunden är det lätt att förstå

regeringens påpekande om att Naturvårdsverkets riktvärden för buller bör vara vägledande. Det är också värt att notera att regeringen inte gör något undantag från denna norm för någon del av området.

Rolf Hermansson har under handläggningen före domstolens yttrande till regeringen anfört bl.a. följande.

Bullernivån från dagens vindkraftverk är redan oacceptabelt hög och Falkenbergs Energis förslag att riksvärdet bör ändras till 45 decibel för den planerade vindkraftgruppen är en direktförolämpning mot kringboende och turister och enbart ett försök att kringgå gällande regler och riktvärden. De rekommendationer som tillämpas är 35 decibel för "områden för fritidsbebyggelse och rörligt friluftsliv där naturupplevelser är en viktig faktor". Det aktuella området runt Lövstaviken är i allra högsta grad exempel på ett sådant område varför 35 decibel borde vara ett max. tillåtet värde. Ett mer utpräglat område för fritidsbebyggelse och friluftsliv torde vara svårt att hitta.

Lövstavikens båtförening har under handläggningen före domstolens yttrande till regeringen anfört bl.a. följande.

I Lövstaviken har föreningen en hamn för fritidsbåtar. Föreningen har 330 medlemmar och 220 båtplatser. /.../ I anslutning till hamnen finns det också ett hundratal sjöbodar, två båthus om tillsammans 1 000 m² samt en klubbstuga. Sedan ett par år tillbaka är hamnen för fritidsbåtar inlagd på sjökortet. Detta har gjort att gästnätterna i hamnen ökat och förväntas i fortsättningen att öka alltmer. Hamnen har haft ca 150 övernattningar under 2003. Därtill är ca 40 % av ägarna till de båtar, som är stationerade i hamnen, långväga gäster. En del av dem övernattar ej sällan i sina båtar. Under större delen av året råder det en livlig aktivitet i hamnen. /.../

Det är helt uppenbart att verksamheten i hamnen kommer att utsättas för betydande störningar i form av buller, vinande ljud, rotor rörelser, skuggkastningar, visuell påverkan, iskastningar m.m., eftersom hamnen i stort sett

kommer att ligga i en vindkraftspark. Dessa störningar blir särskilt besvärande i hamnen, eftersom det här rör sig om utomhusvistelse.

Bullret och skuggbildningarna är också ett problem. Vid ett studiebesök på ett verk i Malmö uppgav personalen att skuggorna förföljde dem hela tiden. Vid studiebesöket upplevdes svindel när verken beskådades från marken. Bolaget säger att skuggbildningen är mest påtaglig under vissa perioder på året, men båtföreningen har verksamhet i hamnen året runt. Det är en naturupplevelse och trivsamt att vistas i hamnområdet och att se havet mot horisonten, när det är spegelblankt, när havet och himlen möts, när det blåser och hur det bryter mot bränningarna. Duvhökar, rådjur och minkar vistas i området. Det finns inga gränsvärden satta för bullret för den verksamhet som bedrivs i hamnen, men eftersom det är ett rekreations- och friluftsområden bör rimliga förhållanden råda även i båthamnen.

Då hamnen också tjänar som gästhamn och övernattningsplats för långväga båtägare bör boendet i hamnen bedömas på samma sätt som annat boende. Enligt MKB kommer för båthamnen att ligga på drygt 50 dB. Detta är naturligtvis ett helt oacceptabelt överträdande av riktvärdena.

Med hänsyn till innehållet i Lövvästaviken kommer uppförandet av vindkraftverken att medföra betydande odörer och sanitära olägenheter för stora delar av omgivningen. Eftersom markbearbetningen kommer att ske i närheten av hamnen för fritidsbåtar finns det också risk att yrande sand och stoff kan förorsaka skador på ytkänsliga båtskrov.

Inger Bäckman, Nissafors, har under handläggningen före domstolens yttrande till regeringen anfört: Vårt fritidshus Sommarlustvägen 153 ligger enl. Falkenberg energi 640 m från närmast planerade vindsnurra. Med de erfarenheter vi har av tidigare vindkraftverk på samma område, då kommunen, då som nu bedyrade att det ej skulle störa men i stället blev rena tortyren med dess eviga svischande och skuggbilderna farande inne i rummet. Rädslan finns nu för att effekten blir densamma med dessa nya enormt stora vindsnurror, så att det åter slår sönder den

ro som finns främst på morgonen och kvällen på vår altan och nere vid stranden dit många människor söker sig för just stillheten. /.../ Kommunen måste väl som jag ser det följa de lagar och regler det innebär gällande decibeltal för fritidshus, det vill säga 35 db och att vi slipper skuggbild hela året. Vi har också en liten stuga i småbåtshamnen, som även den ligger närmast planerade vindsnurra, så detta drabbar oss dubbelt upp. /.../

Bolaget har genmält bl.a. att åtminstone befintlig text på det befintliga verket bör få finnas kvar.

DOMSKÄL

Tillstånd

Genom regeringens beslut är tillåtlighetsfrågan slutligt avgjord. Ansökan skall alltså bifallas. Avgränsningen av tillståndet kan lämpligen anknyta till formuleringen i regeringens beslut. Som bolaget har anfört finns det i och för sig inget skäl att begränsa tillståndet till att avse viss effekt, så länge som ett högre effektuttag inte medför ökad inverkan på omgivningen. Rotordiametrarna ingår i bolagets beskrivning av den ansökta verksamheten och omfattas av det allmänna villkoret.

Buller

Det är fast tillståndspraxis att bullerimmissioner från vindkraftverk skall begränsas till 40 dB(A) under hela dygnet. Bolaget har yrkat högre nivåer under dag- och kvällstid. Till stöd för yrkandet har bolaget bl.a. anfört att vindkraftverken numera har andra och bättre bullerkaraktistika än tidigare. Den utredning som bolaget har presenterat i frågan kan dock inte rubba de överväganden som ligger till grund för nuvarande praxis. Närboende bör alltså inte få utsättas för högre ekvivalent buller än 40 dB(A).

Sakägare har yrkat att begränsningsvärdet skall vara 35 dB(A) under hela dygnet. De har hänvisat till att fritidsområdet Sommarlust är ett sådant ostört område som enligt Naturvårdsverkets riktvärden behöver tåla mindre buller än bostäder i

allmänhet. Sommarlust ligger i utkanten av Falkenbergs tätort och gränsar till industriområden. Industri- och hamnanläggningar är tydligt synliga från området, liksom den deponi där vindkraftparken tänks bli etablerad. Enligt domstolens mening saknar Sommarlust därför det ostörda läge som kan motivera lägre bullervärden än för bostäder i allmänhet.

Slutsatsen av det anförda är att närboende bör tåla buller om 40 dB(A) under hela dygnet, men inte mera.

Bullerbegränsningar bör i enlighet med tidigare praxis gälla vid bostäder. Med hänsyn till vad som anförts bl.a. från båtföreningen vill domstolen framhålla att småbåtshamnen inte kan anses ha sådan karaktär av bostadsområde att några särskilda begränsningar för bullerimmissioner bör gälla där.

Såväl bolaget som dess motparter har uppehållit sig vid vilken betydelse uttalandena om tillämplig bullernorm i regeringens beslut skall ha.

Miljödomstolen vill därför anmärka följande. Vid en prövning enligt 17 kap. miljöbalken prövar regeringen själva tillåtlighetsfrågan. Regeringen kan enligt 7 § i kapitlet besluta om villkor för att tillgodose allmänna intressen. Sådana villkor är naturligtvis bindande vid den fortsatta prövningen av ansökan. Om regeringen inte utnyttjar möjligheten att fastställa särskilda villkor, sker den fortsatta prövningen med tillämpning av samma regler och utifrån samma rättskällor som i tillståndsmål där regeringsprövning inte aktualiseras. Enligt miljödomstolens mening är det klart att regeringens uttalanden i beslutet inte utgör något beslut om villkor enligt 17 kap. 7 § miljöbalken.

Med hänsyn till bolagets yrkanden blir frågan därefter hur bullervillkoret skall utformas för att bullerimmissionen från kraftverken skall begränsas till det valda värdet. Vad bolaget påstår är att det naturliga vindgenererade bakgrundsbruset, generellt, men åtminstone vid högre vindhastighet än 8 m/s, maskerar bullret från kraftverken. Det bullret skulle alltså enligt bolaget inte ha någon betydelse från störningssynpunkt. I den mån detta är riktigt minskar behovet att begränsa ljudet som kraftverken emitterar. Om ljudet inte märkbart bidrar till störningen - trots att

det mätbart eller beräkningsbart överskrider begränsningsvärdet - är begränsningarna inte miljömässigt motiverade.

Bolaget har presenterat utredning, bl.a. en demonstration av inspelade bakgrundsljud och vindkraftsljud, till stöd för sitt villkorsyrkande. Utredningen stöder bolagets påståenden men enligt miljödomstolens mening är den inte tillräcklig för att läggas till grund för villkor för tillståndet. Bolagets slutsatser bygger på endast ett fåtal mätningar på platsen och i övrigt på mera generella överväganden. Det framstår visserligen som sannolikt att vindkraftsljuden blir oväsentliga från störningssynpunkt vid högre vindhastigheter. Detta är ett antagande som i Naturvårdsverkets rapport 6241 Ljud från vindkraftverk (se s. 17 – 20) läggs till grund för bedömning av bulleremissioner från vindkraftverk och som därmed får betydelse vid lokaliseringsprövning av vindkraft (men som inte har fått någon uttrycklig tillämpning vid utformningen om bullervillkor, jfr dock s. 29 m). Bolagets utredning visar dock inte på ett tillfredsställande sätt hur bakgrundsljudet förhåller sig till vindkraftbullret vid olika vindriktningar och vindhastigheter och vid olika frekvenser. Med andra ord ger utredningen inte underlag för en tillräckligt preciserad avgränsning av ett bullervillkor som tar hänsyn till det naturliga bakgrundsljudet.

Med hänsyn till det anförda bör bolaget få tillfälle att under en prövotid närmare dokumentera hur bakgrundsljudet påverkar betydelsen av bulleremissionerna från vindkraftverken.

Provisoriska bullervillkor bör utformas så att de ger en tillfredsställande bullerbegränsning även under prövotiden, men så att de inte motverkar bolagets möjligheter att utföra den utredning som förutsätts komma till stånd under prövotiden.

Återställande

Kraftverken kan förväntas vara i drift under lång tid. Det får därför anses mest lämpligt att lämna öppet vad som skall hända med anläggningarna efter det att de

har tjänat ut, så att frågan kan bedömas efter de regler och värderingar som då råder.

Kontroll

Som länsstyrelsen har anfört regleras kontrollen av verksamheten i första hand genom bestämmelserna om verksamhetsutövarens egenkontroll. Det bör ligga i tillsynsmyndighetens hand att avgöra i vilken omfattning särskilda kontrollprogram skall upprättas och ges in till myndigheten.

Reklam

Länsstyrelsen har yrkat att kraftverken skall hållas helt fria från reklamtext, medan bolaget velat tillåta reklam från deras sida som har ett intresse i verksamheten.

Det är upplyst att gällande detaljplan förbjuder text på kraftverken. Därmed skulle ett mindre ingripande villkor inte få någon betydelse. Eftersom planförhållandena kan ändras under anläggningens drifttid, och med hänsyn till möjligheterna att i enskilda ärenden avvika från planbestämmelserna, anser domstolen ändå att frågan bör regleras i målet.

Tidigare tillståndspraxis om vindkraftverk har, även i Halland, tillåtit reklamtext med anknytning till kraftverken tillverkare och ägare. Enligt domstolens mening har också intressenter i verksamheten ett berättigat intresse att synas i samband med verksamheten. Med begränsning till ägares, verksamhetsutövares och tillverkares namn kan reklamtexten normalt knappast få en särskilt störande utformning.

Skuggning

Bolagets förslag till skuggningsvillkor stämmer överens med vad som kan anses vara aktuell praxis. För tydlighetens skull bör det störningskänsliga området definieras i villkoret. Vid synen på platsen kunde iakttas att många av husen på Sommarlust, men inte alla, hade avgränsade uteplatser.

Som anförts i det föregående anser domstolen inte att småbåtshamnen har sådan karaktär av bostadsområde att några särskilda begränsningar för bullerimmissioner bör gälla där.

Övriga frågor

Tillåtlighetsfrågan är slutligt avgjord genom regeringens beslut. Det finns därmed inga vägande skäl mot verkställighetstillstånd.

De övriga villkor som tagits in i domslutet framstår för domstolen som okontroversiella. De motsvarar i det väsentliga vad parterna har föreslagit, dock med vissa justeringar.

ÖVERKLAGANDE, se bilaga (Formulär A)

Överklagande senast den 6 maj 2005.

På miljödomstolens vägnar

Stefan Nilsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Stefan Nilsson, miljörådet Staffan Ljung samt de sakkunniga ledamöterna Stefan Andersson och Gunnel Forsberg.